

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností

LIBOR KREJČÍ

VI. ročník - kombinované studium

Obor: pedagogika - správní činnost

VÝZNAM ZAVEDENÍ PRAKTICKÉHO NÁCVIKU MODELOVÝCH SITUACÍ
V PŘÍPRAVĚ INTEGROVANÉ VÝUKY STUDENTŮ POLICEJNÍ ŠKOLY
V HOLEŠOVĚ

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Ing. Andrej Rohál

OLOMOUC 2008

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem dále uvedených pramenů a literatury. Souhlasím se zapůjčením této práce pro studijní a další účely.

V Olomouci dne 2. dubna 2008

.....
Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji panu vedoucímu práce Ing. Andreji Rohálovi za odborné vedení a velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování diplomové práce.

OBSAH

Úvod	6
1 Popis a význam modelových situací	8
1.1 Pojem modelové situace	8
1.2 Význam výuky modelových situací	8
2 Historie učeben modelových situací	10
2.1 Historie učeben modelových situací u SPŠ MV	11
2.1.1 Komplexní modelová učebna	11
2.1.2 Modelová učebna pořádkové přípravy	19
2.1.3 Speciální modelová učebna lanové techniky	21
3 Příprava a realizace výstavby učeben pro praktický návuk modelových situací v přípravě integrované výuky studentů	23
3.1 Stanovení kritérií a požadavků na vybavení	23
3.2 Návštěva v SRN	25
3.3 Výběr prostor pro umístění učeben	27
3.4 Příprava projektové dokumentace	28
3.5 Výstavba	30
3.6 Popis jednotlivých pracovišť	31
4 Základní prvky teorie, nutné pro přípravu a vedení výuky	39
4.1 Cíle výuky formou modelové situace	39
4.2 Praktická cvičení, modelové situace	40
4.3 Komponenty dovedností	41
4.4 Druhy modelových situací	42
4.5 Rozvoj sociálních dovedností	45

5	Výběr témat pro výuku modelových situací	54
5.1	Všeobecná témata	54
5.2	Analýza chyb policistů v praktickém výkonu	55
5.2.1	Podcenění důležitosti výkonu	55
5.2.2	Zvládnutí psychických nálad	56
5.2.3	Kouzlo osobnosti	57
5.2.4	Pochybení při použití zbraně	58
5.3	Analýza činnosti policistů	59
5.4	Rozbor činnosti dle informací z médií	59
5.5	Vyhodnocení policejní praxe	59
5.6	Výběr rizikových činností	59
5.7	Nevyužitelná témata	60
6	Zpracování písemné přípravy výuky KMS	61
6.1.	Příklad základních pokynů	61
6.2.	Konkrétní rozpis (scénář) výuky KMS	62
7	Hodnocení efektivnosti výuky formou KMS	71
7.1.	Hodnocení přímými nadřízenými ve škole	71
7.2.	Hodnocení formou ankety studentů	71
7.3.	Hodnocení připravenosti policistů v praxi	73
	Závěr	74
	Použitá literatura	75
	Anotace diplomové práce	77

ÚVOD

Vzhledem k tomu, že jsem se v posledních letech při výkonu svého povolání často zabýval problematikou výstavby a úprav modelových učeben, vybral jsem si téma mé diplomové práce právě v této oblasti.

Ve Střední policejní škole MV v Holešově pracuji od roku 1984 a od svého nástupu do školy se nepřetržitě podílím na praktickém a materiálním zabezpečování provádění výuky ve škole. Od roku 1975 působila v areálu vysoká škola, která se v roce 1986 přestěhovala do Bratislavy a nahradila ji škola důstojnická. Právě v podmínkách vysoké školy jsem měl možnost se prvně seznámit s nástinem výuky modelových situací, přestože jejich název, poslání a účel byly jiné.

Výraznější podíl na přípravě moderních forem výuky jsem však zaznamenal po změně učebních osnov v devadesátých letech. Důvodů bylo několik: práce policie se začala po roce 1989 výrazně měnit z činnosti represivní na preventivní, začalo se dbát na vyšší odbornou a praktickou přípravu a způsobilost policistů a také se otevřela možnost podívat se na přípravu policistů v okolních vyspělejších zemích. Jelikož se jednalo o novou zkušenost a myšlenky praktického provádění výuky vskutku novátorské, intenzivně jsem se o tento druh provádění výuky zajímal. Využil jsem nabízených příležitostí a zúčastnil se v letech 1994 - 2002 několika zahraničních pracovních pobytů, na kterých jsem čerpal teoretické i praktické zkušenosti s prováděním praktické výuky. Velmi podnětné byly zejména pracovní návštěvy v bavorských městech Eichstättu a Schwandorfu, které byly součástí cest placených z fondu Hanse Seidela.

Zároveň, se získáváním nových poznatků v zahraničí, však bylo nutno, ve spolupráci s jednotlivými pedagogy, vyučujícími na Střední policejní škole MV v Holešově, konzultovat přípravu osnov na základě kterých bylo možno připravovat praktické konkrétní návrhy výstavby modelových učeben. V době zavádění modelových učeben se jednalo o jejich členění dle jednotlivých předmětových skupin a sloučení na integrované ze počalo do výuky zavádět až po roce 2003. Důležitá byla také diagnostická analýza vyhodnocení chyb a nedostatků policistů v praktickém výkonu služby a následně stanovení postupů při jejich odstraňování.

Cílem mé diplomové práce je souhrnně popsat význam, historický vývoj, výstavbu a využívání komplexních učeben modelových situací. Na příkladu výstavby nového komplexu modelových učeben ve Střední policejní škole v Holešově přípravy podkladů chci popsat v konkrétních krocích způsob přípravy, zajištění projektové dokumentace, výstavbu, a následně význam a přínos zavedení praktického nácviku modelových situací v přípravě integrované výuky studentů.

1 POPIS A VÝZNAM MODELOVÝCH SITUACÍ

1.1 Pojem modelové situace

Současná činnost policistů v praxi, stále více dokazuje, že jejich profesní vzdělávání se musí vyznačovat vysokou úrovní výcviku, určeného k získávání potřebné odborné a profesní kvalifikace.

Základní prvky modelové situace :

- je připravena vyučujícím,
- materiálně, technicky a personálně zabezpečená,
- má předem připravený scénář, na jeho realizaci se studenti podílejí jako figuranti, řešitelé a hodnotitelé provedení modelové situace,
- vyučující po teoretickém výkladu ve fázi praktického nácviku vystupuje jako řídící a koordinátor.

1.2 Význam výuky modelových situací

Na základě současných trendů a nároků na provádění výuky je důležité, aby byla například výuka střelby ze služebních zbraní prováděna nejdříve formou „suchého“ nácviku, střelby na trenažérech a následně na střelnici. Zároveň je velmi důležité, aby policista nebyl pro zvládnutí všech úskalí svého povolání připravován pouze teoretickou přípravou na učebně.

Specifická činnost policejní práce si vyžaduje, aby měl policista určité dané prvky své činnosti mnohokrát vyzkoušené a podvědomě zafixovány ve své mysli. Policisté musí ve výkonu služby mnohdy pod stresem a bez otálení zvládat takové základní činnosti, jakými jsou :

- dokonalé ovládnutí zbraně a zvládnutí střelby do takové míry, aby při použití zbraně proti pachateli se policista sám dokázal

ochránit, pokud to není nezbytně nutné, neohrožoval střelbou nezúčastněné osoby v okolí a pachatele dokázal zastavit v útoku či v útěku bez krajní možnosti jeho usmrcení,

- bezpečné řízení motorového vozidla za vyšších než povolených rychlostí (při stíhání nebezpečného pachatele trestného činu)

- bezpečné a bezchybné používání mírnějších donucovacích a technických prostředků,

- připravenost na možnosti situací, do kterých se obyčejní lidé běžně nedostávají (mrtví lidé při autonehodách, oběšení a jiné další různé druhy nepřírodných úmrtí, ke kterým jsou policisté většinou voláni jako první),

- psychická připravenost a odolnost na zvládnutí situací, do nichž se policista může při výkonu svého povolání dostat (oznámení úmrtí rodině, setkání s blouznícím a agresivním člověkem pod vlivem alkoholu nebo drog apod.),

Na některé z těchto situací jsou policisté - studenti ve škole připravováni ve svých odborných předmětech (střelba - střelecká příprava, bezpečná jízda - automobilní příprava, pitva - kriminalistika), ale pro zvládnutí dalších situací je třeba využít způsob výuky formou komplexních modelových situací (KMS).

2 HISTORIE UČEBEN MODELOVÝCH SITUACÍ

Výrazným přínosem pro další směr vývoje přípravy policistů byl způsob výuky, který byl v osmdesátých letech minulého století zaveden v holandské policejním školství jako výuka formou modelové situace.

Na základě vzoru holandského policejního školství se začala velmi aktivně rozvíjet výuka modelových situací v přípravě policistů na německých policejních školách. V roce 1996 takřka každá speciální škola, zaměřená na přípravu německých policistů, disponovala kvalitní multifunkční modelovou učebnou, které takřka věrně přibližovala reálné podmínky praktického výkonu služby policistů. Německé školy se navíc mohly pochlubit jedinečným systémem propojení policejní teorie a praxe. Například školní útvar pořádkové a zásahové jednotky bavorské policie v Eichstättu se mimo provádění pravidelné denní teoretické přípravy zapojoval do spolupráce se stálými bezpečnostními složkami při sportovních a kulturních akcích v rámci celého Bavorska. Policejní studenti se tak po získání základních teoretických znalostí, potřebných pro výkon služby, aktivně pod vedením zkušených pedagogů a policistů podíleli na zajišťování pořádku a bezpečnosti při fotbalových utkáních Bayeru Mnichov nebo na pivních slavnostech „Oktoberfestu“, ale i mnoha dalších. Výsledné poznatky, pozitivní, ale i negativní prvky z činnosti při zákrocích a činnostech v jednotlivých akcích, které si zaznamenal vyučující, nebo byly zadokumentovány prostřednictvím videozáznamů, byly v následné praktické výuce rozebrány a prostřednictvím nácviku v modelových učebnách procvičovány a odstraňovány chyby, kterých se studenti dopustili.

Německý systém výuky policistů v prostředí modelových učeben se snažily aplikovat i policejní školy v Maďarsku, Polsku a na Slovensku, avšak jejich úsilí nebylo tak úspěšné, jako v případě německého originálu.

2.1 Historie učeben modelových situací u SPŠ MV

Nové směry v policejní práci a posilování vazby mezi každodenní praxí a teorií ve výuce po roce 1989, sebou nutně přinášelo zavádění prvků praktické výuky. Zpočátku se jednalo o jednoduché prvky nácviku, které byly prováděny často v nepřírodném prostředí klasických učeben. Studenti se myšlenkově jen těžko přenášeli do prostředí reálného výkonu služby a v počátcích praktické výuky se jednalo se spíše o nácvik rutinního zvládnutí zákroku, než o způsob praktického řešení situace. Postupně se však do výuky dostávaly požadavky a diagnostické zprávy, které se odrážely v nárocích, jakým způsobem provádět přípravu nových policistů a do jakého stupně připravenosti jeho způsoby výuky formovat. Výraznou měrou se do přípravy policistů formou výuky v modelových situacích v období devadesátých projevily návštěvy a zkušenosti vedení SPŠ MV v Holešově do jiných škol, kde již byl tento druh výuky zaveden a prováděn.

Na základě těchto faktů byly od roku 1994 budovány speciální modelové učebny i v objektech Střední policejní školy MV v Holešově.

2.1.1 Komplexní modelová učebna

Jako první byla upravena bývalá plynová kotelna pro internát, která přestala sloužit svému účelu a do nově upravených prostor bylo nainstalováno po vzoru školy v německém Eichstättu otočné hlediště, které umožňovalo operativní možnosti pohledu studentů na jednotlivá pracoviště.

Učebna sloužila nejvíce potřebám výuky předmětů cizinecké a pořádkové přípravy a její součástí byla tato pracoviště :

- osobní motorové vozidlo,
- interiér vagónu železničního vlaku,
- restaurace,
- obchod,
- byt,
- policejní služebna,
- policejní cela,
- část ulice s telefonním automatem.

Díky naznačeným lehkým dřevěným příčkám, mohli studenti přehledně z otočného hlediště sledovat celý průběh činností, připravených předem vyučujícím. Při dokonale zpracovaném scénáři a s využitím studentů v roli figurantů (pachatel trestné činnosti a jeho oběť), zasahující policejní hlídky a policisté na policejní služebně, si mohli studenti takřka v praxi, pod dohledem hodnotících spolužáků, vyzkoušet kompletní průběh činnosti :

- a) spáchání trestného činu (loupež, krádež, ublížení na zdraví, autonehoda apod.) nebo páchaní trestného činu (domácí násilí, únos, ohrožování skupiny obyvatel apod.),
- b) ohlášení některého z výše uvedených,
- c) příjezd nebo příchod policejní hlídky na místo činu,
- d) provedení zákroku - na tuto činnost je při jejím provádění kladen největší důraz, neboť se jedná o zákrok, který je prováděn během několika vteřin na základě rychlého rozhodnutí policisty, který může být v ohrožení života sám, nebo jím může být osoba, na které je trestná činnost páchána a je na okamžitém rozhodnutí daného policisty, jak tuto situaci zdárně, bezpečně a spolehlivě vyřeší,

- e) zajištění pachatele trestné činnosti, pokud je to třeba, poskytnutí nebo zajištění pomoci osobě, na které byla trestná činnost spáchána, pokud si to situace vyžaduje, zajištění objektu, v němž byla trestná činnost spáchána,
- f) předvedení pachatele trestného činu na policejní služebnu,
- g) průběh činnosti na policejní služebně - provedení výslechu pachatele trestné činnosti, provedení výslechu svědků a sepsání protokolů o průběhu celé situace,
- h) pokud to situace a stav pachatel vyžaduje, umístění do cely předběžného zadržení a provedení všech úkonů souvisejících,
- i) ohlášení všech okolností a průběhu případu operačnímu důstojníkovi na operační středisko,
- j) následné důkladné vyhodnocení provedené modelové situace, po stránce odborné (např. pořádková nebo cizinecké služba), právní, střelecké (oprávněnost a správnost použití zbraně), které je s ohledem na odstranění chyb velmi důležité.

Jednotlivá pracoviště pro praktickou přípravu policistů byla rozmístěna v učebně modelových situací takto :

Místa studentů

Učebna

Studenti měli možnost sledovat průběh praktické výuky, prováděný svými určenými spolužáky, na základě vedení vyučujícího, z otočného podia, které si mohl vyučující nastavovat a otáčet dle potřeby. Pro teoretickou část výuky mohli studenti využívat přilehlou učebnu.

Vozidlo

Prostor s vozidlem

Vozidlo bylo umístěno ve volném prostoru interiéru učebny tak, aby bylo možno provádět nácvik jeho zastavení, kontroly řidiče, jeho dokladů, technického stavu vozidla, dalších osob ve vozidle, kontroly pravosti a úplnosti dokladů o vozidle, provádět kontrolu, zda vozilo nebylo zcizeno. Na vozidle je možno dále provádět zásah proti osobě, která nechce uposlechnout výzvu policisty, klade odpor nebo se chová agresivně. V tomto případě policisté musí použít prostředků v souladu se zákonem, které jim umožní osobu z vozidla patřičným způsobem dostat ven k dalšímu zákroku. Postavení vozidla dále umožňovalo provádět kontrolu při průjezdu přes hraniční přechod, neoprávněný vjezd do zakázaného prostoru a pobyt v něm.

Telefonní automat

Ulice, park

Nástin prostor parku a telefonní budky využívají studenti pro provádění modelových situací po zjištění a ohlášení trestné činnosti, která může být například prováděna ve formě znásilnění, loupeže, obtěžování návštěvníků parku, buzení veřejného pohoršení, konzumace alkoholu mladistvými, konzumace drog apod.

Byt

Výslechová místnost

V těchto prostorách se policisté mohli seznámit s páčáním trestné činnosti, jakými jsou například krádež, přepadení, omezování osobní svobody nebo domácí násilí. Podle využití objektů jednotlivými předmětovými skupinami se však také v těchto interiérech mohli studenti zdokonalovat v provádění domovních prohlídek, kontrol cizinecké policie na ubytovnách pro zahraniční dělníky, zajištění místa činu po spáchané vraždě apod.

Obchod

Restaurace

Makety prostor restaurace a obchodu pomáhají policistům provádět přípravu na modelové situace při zákrocích proti výtržnostem hostů v restauraci, zadržení a vyvádění podnapilých hostů nebo zákrok proti nakupujícímu v obchodě, přistiženému při krádeži a kladoucímu odpor při zajišťování.

Policejní služebna

Policejní cela

Policejní služebny využívají studenti pro nácvik služebních úkonů po zadržení pachatele, předvedení podezřelé osoby, provedení výslechů (pachatelů, poškozených, svědků apod.). Studenti mohli ze svého hlediště sledovat průběh úkonů od spáchání trestného činu nebo přestupku v některém z výše popsaných pracovišť a jeho ohlášení až po úkony prováděné svými kolegy na policejní služebně. V případě nutnosti, zejména při přehnané agresivitě zadrženého pachatele (většinou pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek), byl pachatel umístěn v policejní cele.

Hodnocení :

- a) - Výhodou této komplexní modelové učebny byla její jednoduchost a přehlednost, studenti mají při sledování nácviku modelových situací, prováděných svými kolegy, bezprostřední kontakt s prováděnou situací a provádějící se mohou částečně orientovat při správnosti provádění dle jejich bezprostředních reakcí. Výrazně kladným prvkem, který se určité období po výstavbě učebny do výuky aplikoval, byla občasná účast profesionální herečky v procesu nácviku modelových situací. V konkrétní situaci, kdy policista sdělovat buď v bytě, nebo mezi jeho dveřmi manželce (tuto představovala právě herečka), úmrtí jejího rodinného příslušníka, tato sehrála po přijetí informace o rodinné tragédii tak přesvědčivě hysterickou scénu, že policisté s ní nebyli na dlouhou dobu schopni dále komunikovat. Tento prvek zlepšení výuky v první učebně modelových situací ve střední policejní škole v Holešově byl velmi zdařilý.
- b) - Nevýhody modelové učebny lze spatřit ve skutečnosti, že přestože byla částečně budována podle vzoru učebny modelových situací v německém Eichstättu, bylo její provedení velmi strohé, jednoduché, nereálné a jednotlivé objekty, určené pro přípravu bylo možno identifikovat spíše podle informačních tabulí, než dle jejich interiéru a vybavení. Dalším nedostatkem byla slabá technická vybavenost, jak policejních pracovišť, tak i techniky, která přenášela a znamenávala prováděnou činnost (kamery, mikrofony, mikroporty, projektory, televizory, videa). Sledování modelových situací bylo umožněno pouze studentům na pódiu v modelové učebně, nikoliv přilehlé klasické a pouze v reálném čase, tedy bez možnosti pořízení záznamu situace a jeho následného vyhodnocování. Posledním

nedostatkem byla skladba jednotlivých pracovišť pro nácvik modelových situací, které byla vybírána namátkově, bez širších souvislostí, posloupností a návazností jednotlivých činností.

2.1.2 Modelová učebna pořádkové přípravy

Pro účely výuky pořádkové přípravy byla v roce 1995 upravena učebna takovým způsobem, aby simulovala podmínky restaurace a studenti si v ní mohli prakticky vyzkoušet základní prvky policejní praxe :

- a) kontrola totožnosti osob v prostředí restaurace,
- b) zajištění osob, hledaných nebo páchajících trestnou činností,
- c) provedení policejního zákroku, zaměřeného na potlačení výtržností nebo rvaček v restauraci,

Prostory restaurace od místa, kde byli sledující studenti, byly odděleny pevnou sítí, takže studenti mohli bezpečně zblízka včetně zvukových projevů figurantů, provádějících zákrok, sledovat celý vývoj prováděné modelové situace.

Restaurace a místa žáků

Restaurace a výčep

Hodnocení :

Jednalo se pouze o jednoduchý prostor na ploše jedné učebny a byl zde i omezený počet možností alternativ provádění modelových situací. V tomto případě se jednalo spíše o rutinní nácvik zásahu pořádkových jednotek v restauraci, kdy policisté, ohroženi opilými hosty museli brát na zřetel, že jejich zákrokem nesmí být způsobena újma (pokud si okolnosti nevyžadují) na majetku provozovny a na zdraví a životech hostů restaurace.

2.1.3 Speciální modelová učebna lanové techniky

Na základě požadavků výuky kurzů, zabývajících se přípravou jednotlivých složek integrovaného záchranného systému, byla v roce 2000 vybudována modelová učebna lanové techniky. V jejích prostorách se členové kurzů po jednotlivých krocích, pod střešou a v malých výškách, připravovali na výsledný prvek své činnosti - přepravu či transport zraněné, zachraňovaná, nebo vyprošťované osoby prostřednictvím lanového systému, můstku nebo vrtulníku. Pro přípravu na tuto činnost bylo důležité, aby si vyučovaní osvojili základní prvky lanové techniky v klidném a nerušeném prostředí :

- základní prvky vázání, zdokonalení v lanové technice,
- zdolávání různých nástrah a překážek a v případě potřeby jejich využívání,
- způsoby jištění sebe i zachraňovaného,
- spouštění, seskoky a pády s pomocí jištění lanem,

Lanové prvky

Balkon a úchyt vrtulníku

Hodnocení :

Specifická modelová učebna, které vyplňovala splnění nároků na provádění výuky přípravy policistů pro zákroky v rámci integrovaného záchranného systému. Ve výčtu modelových učeben ve Střední policejní škole MV v Holešově je uvedena vzhledem k její výjimečnosti, spíše pro úplnost.

Na jednoduchém nástinu provádění modelových situací je možno dokumentovat, jakým způsobem probíhá příprava policistů na praktický výkon služby v první vybudované modelové učebně ve Střední policejní škole MV v Holešově.

3 PŘÍPRAVA A REALIZACE VÝSTAVBY UČEBEN PRO PRAKTICKÝ NÁCVIK MODELOVÝCH SITUACÍ V PŘÍPRAVĚ INTEGROVANÉ VÝUKY STUDENTŮ.

Zvýšené požadavky na náročnost přípravy policistů, zejména formou výuky modelových situací v integrované přípravě, byly důvodem aktivity vedoucích jednotlivých předmětových oddělení, směřované ke spolupráci na vybudování společného komplexu modelových učeben. Vybudování učeben, splňujících nároky na integrovanou přípravu předmětů cizinecké a pohraniční, pořádkové, dopravní přípravy, tělesné a právní, bylo rozděleno do několika následujících etap.

3.1 Stanovení kritérií a požadavků na vybavenost učeben

Výše uvedení vedoucí jednotlivých předmětových oddělení si na svých koncepčních schůzkách, zaměřených na koordinaci obsahového vybavení modelových učeben dojednali, která důležitá pracoviště je nutno v rámci výstavby modelových učeben připravit tak, aby mohla v rámci výuky univerzálně sloužit pro výuku všech předmětových oddělení. Základní požadavky jednotlivých vedoucích zněly takto :

- Cizinecká a pohraniční příprava - i při uvažované změně činnosti pohraniční policie a zrušení hraničních přechodů a na základě dohody ze Schengenu, stále bude mít tato skupina policie své pevné místo a pro svou praktickou přípravu bude potřebovat zejména prostory, ve kterých si policisté mohou vyzkoušet kontrolu osob - cizí státní příslušnosti z hlediska dodržení povolení k pobytu. Těmito prostorami jsou zejména restaurace, recepce hotelu, restaurace, nádraží, dopravní prostředek, vlak, hotelový pokoj.

- **Pořádková příprava** - hlavním tématem byl nácvik kontrol a zákroků proti občanům, kteří se chovají v rozporu se zákonem objekty jako restauraci, byt, nádraží, ulici, banku, tržnici, ale také policejní oddělení s policejní celou.

- **Dopravní přípravy** - vedoucí tohoto předmětového oddělení plánoval využití modelové učebny zejména pro praktickou přípravu policistů v podmínkách kontroly označení nákladních vozidel například určených převoz nebezpečných látek, dodržování nosnosti vozidel, kontroly řidiče, kontrola nákladu, které vozidlo převáží, dodržování povinných přestávek, kontrola pravosti a platnosti SPZ apod. K tomuto účelu byla pro výuku studentů navržena maketa části nákladního vozidla, na němž studenti mohli veškeré označení, které má vůz v běžném provozu mít, bezpečně rozpoznat. Na osobním vozidle byla pro studenty připravena kontrola všech prvků, které jsou vyžadovány během silniční kontroly, včetně kontroly řidiče vozidla a jeho posádky.

- **Tělesná příprava** - dílčí využívání této učebny bylo plánováno zejména pro nácvik prvků sebeobranu, které se studenti měli učit v modelových situacích při zákrocích v restauraci, při domácím násilí v bytě nebo při vyproštění osoby kladoucí odpor, sedící ve vozidle.

- **Právní příprava** - všechny prvky provádění nácviku modelových situací je třeba následně mimo stránky odborné, nutno vyhodnotit i po stránce právní. Je nutno posoudit, zda všechny zákroky, které jsou studenty - policisty prováděny, jsou v souladu s právními normami.

3.2 Návštěva v SRN

V rámci plánu služebních cest a zahraničních návštěv, byla za účelem získání informací a zkušeností o výuce modelových situací v přípravě integrované výuky policistů v Německu, vedením školy realizována služební cesta do školy policistů v Heidelbergu. Zde je pro výuku modelových situací vybudována učebna, přesně splňující podmínky a požadavky, které uplatňovali vedoucí jednotlivých předmětových oddělení. V prostorách bývalých garáží jsou umístěna jednotlivá pracoviště (nádraží s vagónem, letadlo, byt, restaurace, policejní oddělení včetně cely) umístěna tak, aby bylo možno přehledně sledovat činnost při provádění modelových situací.

Obývací pokoj

Ložnice

Učebna modelových situací, jejíž jednotlivá pracoviště byla po interiérové stránce skvěle provedená, byla dokonale technicky vybavena. Do prostoru objektu, v těsném sousedství učeben, byla umístěna velká technologická místnost, kterou obsluhoval technik k tomu určen a z níž byla ovládána veškerá technická zařízení, potřebná pro provoz výuky a také záznam činnosti. Ve výsledném provedení modelové učebny mohli studenti využít možnost rádiového spojení policejní hlídky a oddělení,

přenosu video signálu na projektor a televizor do učebny, možnost provedení videozáznamu, jeho stříhu a dalšího využití zaznamenané situace. Oproti původně vybudovaným učebnám ve Střední policejní škole v Holešově, nebyli studenti reálně přítomni provádění modelových situací, ale celý průběh akce sledovali odděleně prostřednictvím videoprojekce v přilehlé učebně. Tam také následně ze záznamu společně s provádějící hlídkou a figuranty provedli vyhodnocení celé akce a to po jednotlivých odbornostech - např.: pořádkové, dopravní, právní, tělesné. Výhodou této učebny je vysoké umístění stropní konstrukce, což umožnilo při standardním umístění příček mezi jednotlivými místnostmi sledování děje s nadhledu nad nimi.

Prostor v nadhledu

Železniční vagon

3.3 Výběr prostor pro umístění učeben

Svým charakterem, potřebám umístění a vybudování speciální modelové učebny integrované přípravy, odpovídala několik let nevyužívaná budova B - 29, která původně sloužila potřebám výuky sebeobrany policistů a jako posilovna. Dva velké sály a ostatní přilehlé místnosti, oddělené lehkými dřevěnými příčkami, nabízely širokou možnost variability úprav dle požadavků budoucích uživatelů. Navíc je budova v těsné blízkosti zpevněné plochy, která může například pro výuku sloužit jako letištní plocha a cvičná státní hranice, na níž studenti procvičují zadržení osob, které tuto nelegálně překročily a spoustu dalších činností. Budova měla nevyhovující obvodový plášť a sociální zařízení. Proto byla její celková stavební úprava mimo úprav prostor pro výuku nevyhnutelná.

Vnější pohled - sever

Vnější pohled - severozápad

Interiér - učebna

Interiér - WC

3.4 Příprava projektové dokumentace

Před zahájením jednání o podobě výstavby modelové učebny proběhla konzultace, na které byly podrobně prodiskutovány osnovy výuky podle jednotlivých předmětů a možnosti jejich aplikace v prostředí modelové učebny integrované přípravy policistů.

Společný požadavek na zajištění výukových prostor, bez ohledu na jednotlivou specializaci, byl formulován na základě didaktické posloupnosti provádění výuky do těchto základních bodů :

1. Prostory pro teoretickou aplikaci - výklad tématu, který má být následně prakticky procvičován, s možností využití didaktické techniky (DVD, video, televizor, projektor) - učebna.
2. Objekty pro realizaci praktického nácviku modelových situací v přípravě integrované přípravy výuky studentů (KMS) specifikace těchto prostor byla dána požadavky jednotlivých vedoucích předmětových oddělení a tématy jejich praktických zaměstnání. Využití těchto prostor je variabilní a prvotnímu nácviku prováděné situace mohou být přítomni všichni žáci, aby reálně a detailně viděli kompletní činnost. K tomuto účelu bylo pro ně plánováno jednoduché mobilní dřevěné hlediště, ze kterého by mohli děj pohodlně sledovat. Jednotlivé prostory budou podrobně popsány v dalších kapitolách.
3. Prostory pro sledování průběhu nácviku modelových situací (tato bude pomocí kamery a projektoru přenášena do místnosti) - učebna.
4. Objekt pro následné vyhodnocení prováděné modelové situace a konzultace kladů, chyb a nedostatků s využitím záznamové techniky mezi přímými účastníky nácviku a přihlížejícími - učebna.

5. V návaznosti na tyto požadavky z hlediska didaktického, bylo třeba zajištění odpovídajícího zázemí - WC, šatny, kancelář vyučujícího.

Společných schůzek odborných projektantů a zástupců školy, odpovídajících za technický stav objektů, se účastnili také vedoucí jednotlivých pedagogických pracovišť, kteří přednášeli své požadavky v následujících etapách :

1. Dispoziční uspořádání objektu - bylo dáno možnostmi umístění jednotlivých pracovišť, polohou sociálního zařízení, potřebami na velikost učeben, kanceláře a šaten.
2. Přesné určení místa a vybavení jednotlivých pracovišť, správné řešení dispozičního umístění jednotlivých pracovišť vedle sebe tak, aby je bylo možno používat při výuce v návaznosti mezi sebou.
3. Návrh vybavení technickými, spojovacími a dalšími pomůckami, potřebnými pro výuku.

Požadavky jednotlivých vedoucích předmětových oddělení byly zpracovány do jednoduchého nákresu a po jeho schválení a připomínkovém řízení, které se skládalo z mnoha konzultací, bylo přistoupeno k vypracování prováděcího projektu, který zahrnoval jak stavební úpravy objektu, úpravy ZT, vodoinstalace a elektroinstalace, tak i navrhované vybavení objektu nábytkem, doplňky (příčky, stěny, mříže atd.). V závěrečné fázi přípravy bylo řešeno vybavení objektu videotechnikou, telefonními a slaboproudými rozvody apod.

3.5 Výstavba

Po výsledném zpracování projektové dokumentace, následovala vlastní realizace akce, v jejímž průběhu bylo provedeno několik změn a upřesnění. Změny vyplývaly částečně z postupujících změn zákonů a nařízení, ale také na základě postupu prací a změně vzhledu objektů.

Průběh výstavby

Průběh výstavby

3.6 Popis jednotlivých pracovišť

Část 1. - Učebny

Učebny jsou vybaveny moderní didaktickou technikou (televize, video, DVD, projektor) a slouží jak pro předání základních teoretických znalostí, tak dále pro sledování průběhu činnosti při nácviku výuky modelových situací a následně zde probíhají konzultace a vyhodnocení provedení jednotlivých prvků. Učebny byly kompletně renovovány, vyměněno osvětlení, podlahová krytina, vybaveny novým školním nábytkem didaktickou technikou. Učebny jsou umístěny v přední tzv. klidové části objektu a v jejich blízkosti jsou i kancelář pro vyučující, dvě šatny pro studenty a sociální zařízení. Součástí učeben jsou i komparátory, které slouží k rozpoznávání prvků, určujících pravost cestovních dokladů.

Učebna 1

Učebna 2

Restaurace

Prostory restaurace byly budovány s cílem, aby v rámci daných možností a podmínek bylo vytvořeno naprosto reálné prostředí, odpovídající restauraci, v níž se provádějí běžné kontroly a lustrace osob, kontroly provozovny a správnosti vedení všech předepsaných dokladů, kontrol dodržování zákazu prodeje alkoholu osobám mladším 18 let. V restauraci je možno provádět také cvičné policejní zákroky proti osobám nebo skupinám, páchajícím trestnou činností výtržnictví a násilí.

Restaurace a její vybavení

Restaurace v nočním světle

Hotelový pokoj a recepce

V hotelovém pokoji s recepcí mohou provádět studenti zejména nácvik modelových situací souvisejících s tématikou kontroly osob, často cizích státních příslušníků a jejich platnost povolení k pobytu na našem území, případně zákroku proti osobám páchajícím trestnou činností. V interiéru objektu mohou provádět domovní prohlídky, jako místo činu po spáchání násilné trestné činnosti, mohou v prostoru pokoje provádět zajišťování stop, potřebných pro určení a zajištění pachatele trestného činu.

Recepce

Hotelový pokoj

Hotelový pokoj

Část 2. - Ulice

Prostor ulice vznikl jako spojovací prostor jednotlivých pracovišť ve druhé části objektu s tím , že je využíván nejen jako komunikační, ale také pro přípravu různých druhů témat modelových situací, které mohou v praxi vzniknout a být řešeny právě na ulici. V této části objektu jsou dále objekty : Oddělení referátu Cizinecké policie, Policejní oddělení, tržnice, cela předběžného zadržení, banka a dvoupokojový byt.

Ulice a vstup do bytu

Vstup do referátu CPP

Oddělení PČR a referátu CPP, policejní cela

Oddělení PCR a referátu CPP slouží studentům v rámci jejich praktické přípravy nácvičku přijímání žádostí cizích státních příslušníků o výdej či prodloužení dokladů, nutných k pobytu na území české republiky. Součástí celku policejních pracovišť je i policejní cela předběžného zadržení.

Referát CPP

Služební místnost

Policejní cela

Byt

Interiér bytu slouží k modelové výuce studentů v problematice provedení zákroku při páchání trestné činnosti domácího násilí, vyšetřování vraždy, provedení domovní prohlídky objektu z důvodu podezření páchání trestní činnosti.

Ložnice

Kuchyně

Obývací pokoj

Banka a tržnice

V prostorách banky a tržnice si mohou studenti prostřednictvím realizace modelových situací názorně vyzkoušet situace a zákroky proti osobám, které simulují přepadení banky, jsou podezřelí z výměny falešných bankovek apod. Na prostorách tržnice si dále prakticky prověřovali kontrolu osvědčení k provádění prodeje, původ prodávaného zboží a v krajním případě násilné otevření a kontrolu tržnice.

Tržnice

Banka (Vollksbank)

Část 3. - Vagón, nákladní vozidlo

Samotný vagón byl situován do prostor imitace nádražních prostor, ve kterých si studenti sehrávají modelové situace kontroly osob u příjezdů vlaků a ve vlaku. Připravují se na zákroky proti osobám, které narušují pořádek nebo páchají různé druhy trestné činnosti, v těchto prostorách specifické.

Nákladní vozidlo ve druhé polovině třetí části sloužilo k nácviku kontrol vozidel, jejich přesného označení o stavu a velikosti, vezeném nákladu, jeho druhu a oprávněnosti jízdy či převozu daného nákladu. Nákladní vozidlo je vyhotoveno tak, že jeho jednu polovinu tvoří klasický valníkotyp a druhou typ cisternový, který má pro svůj provoz specifické označení o typu cisterny a označení nákladu, což je následně důležité zejména při celních kontrolách nebo likvidacích případných havárií.

Nádraží a vagon

Parkoviště a vozidlo

Celkové technické vybavení

Kromě standardního technického vybavení všech pracovišť, které jsou v souladu s nároky na jejich provoz, je celý komplex modelových učeben propojen v rámci malé telefonní ústředny vlastní telefonní sítí, včetně dvou funkčních telefonních automatů na ulici a u restaurace, upravených k tomuto účelu. Ze všech modelových učeben je možno prostřednictvím videokamery a vybudovaných rozvodů možno přenášet videosignál do učeben, kde je tento prezentován prostřednictvím televizoru nebo projektoru tak, aby studenti nebyli účastníky modelové situace přímo, ale měli o ní přehled v klidu učebny. Přenášený videosignál je dále možno zaznamenávat prostřednictvím videa nebo počítače. Na základě toho studenti neruší průběh a svou verbální či neverbální komunikací neovlivňují studenty, provádějící modelové situace a zároveň si mohou při shlédnutí záznamu situace společně provést její vyhodnocení.

Pracoviště oddělení referátu CPP je prostřednictvím počítačové sítě napojeno do programu lustrace a vyhledávání obyvatel prostřednictvím speciálního programu ministerstva vnitra.

Za jedinečný prvek, který nelze najít v žádné jiné modelové učebně, je možno označit speciální ozvučení modelových učeben, které bylo připraveno speciálně k tomuto účelu. Vyučující si může podle druhu výuky zvolit ozvučení prostor, které imituje například : nádraží, ulici, letiště, dálnici a obchodní centrum. V restauraci je instalován televizor se satelitním přijímačem, které společně se zatemněním, barevným osvětlením a originální výbavou zařizovacích předmětů, působí věrohodně jako pravá restaurace.

4 ZÁKLADNÍ PRVKY TERIE, NUTNÉ PRO PŘÍPRAVU A VEDENÍ VÝUKY

4.1 Cíle výuky formou modelové situace

Výuka formou modelových situací sleduje následující cíle :

- a) postavení vybraných studentů do simulované - konfliktní situace (odpovídající reálným podmínkám, s nimiž se v praxi budou setkávat), kterou mají na základě doposud získaných základních teoretických znalostí, dovedností a návyků řešit,
- b) zapojení ostatních studentů jako pozorovatelů a hodnotitelů dané akce a zejména reakce studenta v policejním zákroku,
- c) studenti, kteří nejsou aktéry konkrétní dané situace nepůsobí pasivně, avšak po skončení modelové situace provádí po skupinách její vyhodnocení po stránce:

- **právní** - studenti musí znát právní a umět používat platné právní normy, které jim umožňují provést daný služební zákrok a musí si být jisti, že jsou k tomuto oprávněni. Při vyhodnocení modelových situací vysvětlují podle kterého ustanovení zákona byli oprávněni zákrok či úkon provést,

- **odborné** - vzhledem k tomu, že integrovaná výuky modelových situací zasahuje do více odborností (cizinecká, pořádková, dopravní policie), musí studenti prokázat znalost těchto problematik,

- **technické** - k danému zákroku je nutno zvolit správné a dostupné technické prostředky a prokázat znalost jejich správného využívání,

- **taktické** - v průběhu realizace modelové situace musí studenti ovládat pravidla v konkrétních situacích a podmínkách a musí umět vysvětlit, z jakého důvodu se rozhodli pro danou variantu řešení,

- **psychosociálních schopností** - studenti jsou při modelové situaci vystaveni zátěžové situaci, kterou musí očekávat a také vědět, jak se v ní chovat a především ovládnout osobu, proti níž je zákrok či úkon prováděn. Při vyhodnocení situace je důležité sdělení aktéra zákroku ostatním přihlížejícím a vyhodnocujícím studentům, jaké prožíval pocity a jak situaci zvládal ze svého pohledu,

4.2 Praktická cvičení, modelové situace

A - V praktických cvičeních má možnost si vyučující ověřit, zda posluchač umí dovednost, kterou se měl naučit, správně provést

B - Dílčí modelová situace je vyšší formou výuky, kde si vyučující ověří, jak dokáží studenti uplatňovat znalosti a dovednosti ve složitějších a náročnějších konfliktních situacích,

C - Komplexní modelová situace je ještě vyšší formou výuky, kde si vyučující ověřuje, zda posluchač umí dovednosti v komplexu na sebe navazujících zákroků a úkonů

D - Integrovaná modelová situace v sobě zahrnuje všech výše uvedené prvky přípravy a připravuje studenty na řešení modelových situací za použití znalostí více předmětů a odborností.

4.3 Komponenty dovedností

Jsou znalostmi, které musí každý student před realizací modelových situací mít, aby přesně věděl :

- a) jak se má zákrok učinit
- b) proč by se měl učinit
- c) jakého cíle by mělo být dosaženo
- d) posouzení, zda je k danému zákroku oprávněn

a) Motorické komponenty

Jsou intuitivní znalostí správného algoritmu úkonů, ze kterých se zákrok skládá. Musí být ve smyslu motorického schématu zakotven v jednání posluchače. Při zákroku student nesmí nad jeho realizací přemýšlet, ale jednotlivé úkony musí mít kvalitně a správně zafixovány.

b) Psychosociální komponenty

Jsou založeny na odvaze a sebeznalosti posluchače a musí být pečlivě naučeny, aby je student mohl v daných situacích aplikovat. Důležitá je zejména odvaha a důvěra v sebe, skloubené se schopností učinit zákrok při styku s veřejností a v reálných situacích.

c) Činnostní (akční) komponenty

Ne vždy se jim mohou studenti dokonale naučit, protože záleží na povaze jednotlivce, jak dokáže správně a pružně reagovat a přizpůsobí způsob policejního zákroku daným okolnostem. Tento komponent se však dá alespoň cvičit a zdokonalovat.

4.4 Druhy modelových situací

Teoreticky lze vyvodit několik základních druhů modelových situací.

a) Tématické modelové situace

Podstatou této formy modelové situace je postavení studenta, který v předem připravené a zaranžované situaci hraje roli a jedná dle svého vlastního názoru, který vychází z jeho dosavadních znalostí. Cílem je pozorovat studenty a získávat přehled o jeho schopnostech, účinkovat a řešit situace, do kterých se v praxi policista dostane, před které postaven. V této modelové situaci vystupuje jako vlastní osobnost a situaci podle toho adekvátně řeší.

Výše uvedené modelové situace se skládají ze tří fází :

- a) přípravná fáze, během které si vyučující stanoví jasný učební cíl, jedná se o úvodní teoretický výklad, probíhající většinou na učebně
- b) stanovení úkolů, nutných k provedení modelové situace - v této fázi je důležité, aby student přistoupil aktivně a pozitivně k danému způsobu výuky, což je pro něj významnou složkou sebepoznávání. Jedná se o velmi psychicky náročnou činnost a na vyučujícím závisí, jak na ni studenty připraví, což je důležitá podmínka výuky modelových situací.
- c) vlastní provedení modelové situace - v této fázi vybraní studenti řeší konkrétní připravenou modelovou situaci. Studenti jsou rozděleni do několika skupin - figuranti, policejní hlídka, pozorující - vyhodnocující. Důležitým faktem je, že v případě výuky modelových situací se nejedná o přezkušování znalostí, ale o hodnocení ve smyslu

metodického vedení a pomoci při odstraňování chyb ve schopnostech a dovednostech. Ve studentech musí být navozena atmosféra, že důležitější než hodnocení pedagoga, je v daném okamžiku přesné pochopení a zvládnutí prováděného úkonu či prvku.

Hlavním a důležitým cílem je rozvoj schopností a vlastní aktivity studentů.

b) Simulované modelové situace

V simulovaných modelových situacích jsou možnosti a postup ve smyslu omezení a pravidel praktické výuky více omezeny a jsou přesněji vypracovány. Samotné modelové situace jsou konkrétnější. Účastníci vystupují jako představitelé konkrétních skupin, stran nebo organizací (v případě výuky u SPŠ student vystupuje jako představitel policie a představitel státní moci). Hlavním cílem je, aby posluchač získal přehled o realitě prováděné policejní práce, její náročnosti, svých schopnostech a zjistil ve kterých konkrétních prvcích chybuje. V simulované situaci jde o aktivitu policisty v praxi. Probíhá podle stejných pravidel jako tématická modelová situace. Cílem je zároveň získání přehledu o profesním vědomí a znalostech studenta.

c) Dílčí simulované modelové situace

Jejich cílem je naučit studenty jednoduchým rutinním dovednostem v rámci výuky jednoho předmětu. Dílčí situace nejsou náročné na jejich přípravu pedagoga ani studentů, důležité je ovšem správně vybrat správný dílčí úsek dané situace. Jsou často používány nejen kvůli jednoduchosti, ale i z důvodu nenáročnosti materiální i časové. Nevýhodou ovšem je

jejich nekomplexnost a malá variabilnost možných způsobů řešení daných situací.

d) Komplexní simulované modelové situace

Jejich cílem je naučit studenty aplikovat získané dovednosti z dílčích modelových situací a dalších forem výuky ve složitějších podmínkách a při řešení rozsáhlejších a složitějších případů, které na sebe mohou navazovat.

Jedná se o složitější a náročnější formu výuky, která je náročnější na přípravu pedagoga a studentů, materiální zajištění, koordinaci provedení a nabízí i nepřehledné možnosti řešení. Tím se u studentů rozvíjí schopnost rychlé reakce při řešení daného problému a pedagog má zároveň možnost diagnostikovat do jaké míry jsou studenti připraveni po teoretické stránce a jak dokáží teoretické znalosti aplikovat.

4.5 Rozvoj sociálních dovedností

Spolupráce

Policejní práce, stejně jako provádění modelových situací provází prvek kolektivní práce, hlídka zasahuje v minimálním počtu dvou osob a do řešení složitějších problémů a případů se zapojují většinou celé týmy policistů, zdravotních pracovníků a hasičů. Student řeší zadané úkoly samostatně nebo jako člen skupiny či hlídky a tím způsobem se učí srovnávat různé druhy a možnosti vyřešení problémů, případně jejich kombinace.

Komunikace

Znalost komunikačních schopností je velmi důležitá, neboť kdo tato ovládá, rychle si může získat autoritu a vliv. Jedná se verbální a neverbální schopnosti komunikovat. V průběhu modelových situací vede student rozhovory s různými druhy osob (pachatelé, svědci, poškození, občané atd.). Student musí být zároveň schopen po provedení každé modelové situace provést její rozbor formou diskuse s vyučujícím a spolužáky.

Emocionalita

Student se během výuky prostřednictvím modelových situací musí naučit znát a ovládat své vlastní emoce a pocity, stejně jako musí rozpoznat pocity a emoce druhých a musí se umět vžít do jejich postavení. Policista musí, a student k tomu musí být veden, ovládat své vlastní emoce pocity jakými jsou hněv, strach, agrese, ale také radost nebo smutek.

Poznámka :

Jako vrcholný emocionální zážitek byla již před několika lety studentům policistům připravena situace, kdy jdou rodině sdělit úmrtí jejich syna. Matku, která čekala za dveřmi, pro účely výuky studentům zosobnila herečka divadla v Olomouci. Vybrána byla z důvodu jejího až přehnaně výrazného hereckého projevu emocí po sdělení zprávy o úmrtí. Nic netušící policisté byli její reakcí velmi zaskočeni a mnozí i výrazně rozrušeni. V každém případě to byl pro ně tento silný emocionální zážitek, který je zásadně prověřil a velmi výrazně připravil do výkonu svého povolání.

Schopnost ovládání konfliktů

Student se musí naučit a být schopen hovořit s ostatními o veškerých konfliktech a napětí. Musí být schopen bránit se, odporovat, postěžovat si. Policista musí brát v úvahu i pocity těch osob se kterými jedná, což svědčí o tom, že prostřednictvím vnímáním druhých dokáže snadno ovládat konflikty.

Sociální inteligence

Je schopností rozpoznat rozdíl mezi vlastními přáními a cíly a potřebami okolí a společnosti. Policista si musí uvědomit, že žije v určitém, daném druhu prostředí, v němž je jednání a chování lidí řízeno určitými zákony a pravidly, které je nutno dodržovat. Profesní vzdělávání policistů je důležitá oblast přípravy v níž si studenti musí uvědomit že:

- mezilidské vztahy se ve většině případů neobejdou bez potíží, komplikací a konfliktů,
- vzhledem k tomu, že budou studenti pracovat jako policisté, berou na sebe určitou společensko roli a s uplatňováním zásad, které vyplývají z daných povinností mohou vznikat konflikty,

- chování policistů může mít výrazný vliv na jejich okolí.

Společenská uvědomělost

Student - policista patří do určité společnosti, která se vyznačuje svými výsadami, povinnostmi, výhodami i nevýhodami, což si musí každý uvědomit a zároveň se tím řídit. Práce u policie má tu výsadu a zvláštnost, že není prací uzavřenou, ale je prací pro zajištění klidu, bezpečnosti a jistoty společnosti a lidí v ní.

Schopnost jednat

Cílem modelových situací je takový stav, kdy student je schopen v reálné praxi adekvátně a spolehlivě jednat a řešit pracovní problémy takovým způsobem, aby byla zabezpečena práva a bezpečnost osob. Je velmi důležité aby student k provádění modelových situací nepřistupoval jako ke hře, ale dokázal si dané situace představit v reálném světě a podle je i řešil.

Osobní prezentace

Je velmi důležitým faktorem, v němž se projevují všechny studentovy vlastnosti, schopnosti, charakter i zkušenosti a znalosti, v kladném i záporném slova smyslu. Osobní prezentace tvoří profesní postoj posluchače a proto je při výuce modelových situací důležité, aby se student tento naučil správně zaujmout a dokázal uplatnit své veškeré kladné schopnosti.

Je jedním ze základních pravidel, která si musí v rámci svého správného profesního postoje každý policista uvědomit. Policisté stejně jako jejich učitelé jsou posuzováni podle svého zevnějšku, čistoty uniformy, její upravenosti a dosování

správné ústrojové kázně. Důležité jsou však i další prvky, kterými jsou způsob pohybu, mluvení, naslouchání, pozornosti, trpělivosti a i úcty ke kolegům a zejména k veřejnosti. Policista musí být připraven na situace, ve kterých nesmí dát najevo své nálady a pocity, životní problémy či jiné další problémy, které mu mohou ztěžovat život, ale o kterých se člověk, který s ním přichází do styku, dovědět.

Aspekty osobní prezentace

- a) Osobní autorita - každý policista musí být schopen uplatnit svou autoritu, což bývá v mnohých případech dosti těžké a výrazně to závisí na tom, jak policista poznal a zná sám sebe, zda má ověřeny hranice svých schopností, vědomostí a dovedností. Důležité zároveň je, zda je tyto výše popsané vlastnosti policista schopen uplatnit v konkrétních situacích.
- b) Autentičnost - její zvládnutí je důležitý výrazový prostředek toho, jak policista ve výkonu služby vypadá poctivě a upřímně. Pokud se nejedná o prázdnou přetvářku, prestiž policisty, který se tváří a chová poctivě, upřímně, zdravě sebevědomě a slušně, tímto v očích občana, který s ním přijde do styku, výrazně roste.
- c) Postoj policisty vůči ostatním - je důležité, aby si policista uvědomil, že je třeba si všech občanů, se kterými přijde do pracovního styku vážit a zejména, že svou práci vykonává pro ochranu jejich zájmů, zdraví a klidu. Ne vždy se policista setká s lidmi slušnými a spořádanými. Mnohdy musí ovládat své emoce, hněv, špatné rozpoložení v případech, že se ve své pracovní činnosti setká s lidmi, kteří nevedou slušný zákonný

způsob života. I v těchto případech však policista musí dávat vnějším vystupováním najevo, že je zástupcem státu a jako takový musí zachovávat nestrannost, rozvahu, ohleduplnost a takt. Dalším faktem je, že i když evidentně pracuje při vyšetřování případu s člověkem, který podle něj je prokazatelně pachatelem trestného činu, pokud není odsouzen, pohlíží se na něj, pouze jako na podezřelého a podle toho je třeba se k němu náležitým způsobem chovat. Není možno jej osočovat, ponižovat, trestat, vystavovat psychickému nátlaku a ponižování, policista si musí i přes zjevný společenský odpor k takovému člověku, který jej mnohdy dokáže i verbálně či neverbálně napadat, zachovat objektivní pohled na danou situaci. Práce policistů je prací pro společnost a většinou probíhá i za přítomnosti větší či menší skupiny lidí a z toho důvodu je důležité, jakým způsobem se policista při své práci chová a jak svými postoji společnost ovlivňuje. Podobnou úlohu v společnosti mají například i učitelé.

Zpětná vazba

Zpětná vazba je důležitým prvkem v realizaci výuky modelových situací, při nichž student zjistí od vyučujícího a spolužáků zejména tyto informace :

- a) Jakým způsobem pochopili jeho způsob činnosti s chování.
- b) Do jaké míry je předváděná, ukázka, zákrok či výstup ovlivnili.
- c) Studenti ihned po provedení ukázky vyhodnotí jeho postup, průběh, výsledek a účelnost.
- d) Upozorní ihned na chyby, kterých se dopustil a naopak vyzvednou klady a z těchto se mohou okamžitě ponaučit.

Z výše uvedených důvodů je velmi důležité a vhodné, aby byla celá modelová situace nahrávána na videokazetu a po jejím skončení bylo na základě nahraných jasných důkazů možno celou situaci vyhodnotit. Kritická místa, která jsou pro přípravu do výkonu služby důležitá, nebo místa, v nichž studenti často chybují je možno na základě získaného záznamu několikrát opakovat a detailně upozornit studenty na chybu, jichž se dopouští. Předmětem hodnocení zpětné vazby jsou postoje, chování cvičícího posluchače, které měl splnit.

V běžném pracovním životě policista informace o svém chování většinou těžko získává, neboť veřejnost se kterou se většinou při práci setkává, se k němu většinou chová buď s respektem, despektem či agresí, což není pravým obrazem jeho konání. Proto nemůže své chování své jednání kontrolovat a korigovat. V praxi policista většinou získává informace o svém chování, až když jsou mu podávány nepřijatelnou nebo formou (výtky, potrestání, zranění atd.). Proto je pro něj příprava prostřednictvím modelové situace jedinečná v tom, že po chybě v jejím provedení nenásleduje okamžitá represe a kolektiv spolužáků v čele s vyučujícím jej okamžitě upozorní na chyby, kterých se dopustil.

Kritéria zpětné vazby

Aby zpětná vazba byla co nejúčinnější, platí pro ni určitá pravidla a kritéria.

- a) Zpětná vazba musí být popisná, v žádném případě nesmí být ohodnocovací, posuzovací, interpretační nebo hledající motivy. Studenti musí v hodnotící části být schopni popsat to, co viděli, slyšeli, cítili, ale nesmí hodnotit.
- b) Hodnocení musí být konkrétní, specifické, avšak ne všeobecné.
- c) Hodnocení provedené modelové situace musí probíhat okamžitě po jejím provedení, čímž se předejde problému se zkrácením jejího popisu při delší časové prodlevě.
- d) Zpětná vazba musí být subjektivní, vyučující nebo hodnotící musí dát jasně najevo, že to je pouze jeho osobní názor, ne názor všeobecný (já si myslím ... můj názor na problém je takový ...).
- e) Zpětnou vazbu je nutno kontrolovat konfrontací s názory ostatních studentů a přihlížejících a tímto je možno získat intersubjektivní názor na cvičícího v dané konkrétní situaci.
- f) Při podání zpětné vazby je důležité, aby cvičící vyjádřili své pocity, které vznikly pod vlivem chování ostatních a jaký vliv mají na jeho vlastní chování. Student musí být schopen a připraven odhalit své slabé stránky. Pocit jistoty a bezpečí je proto při provádění modelových situací velmi důležitý.
- g) Podavatel zpětné vazby musí krýt potřeby příjemce tím, že mu dává informace, díky kterým může korigovat své jednání.
- h) Zpětná vazba musí být selektivní, podavatel musí vybírat důležitá místa fragmentů a z celku vybrat jen ta nejdůležitější aspekty.

Taktická pravidla pro podání zpětné vazby

- a) Hodnotitel nesmí zapomenout, že cvičící musí být ochoten vazbu přijmout, v případě, že zpětnou vazbu nechce, musí to hodnotitel respektovat.
- b) Cvičící musí být ochoten slyšet i nepříjemnou zpětnou vazbu a to jak od vyučujícího, tak i spolužáků.
- c) Důležitá je kontrola, zda cvičící student pochopil správně jádro zpětné vazby.
- d) Vyučující má mít možnost ovlivňovat průběh zpětné vazby tak, aby odpovídala jeho potřebám provádění výuky a zároveň musí mít možnost dodatečného pokládání otázek.
- e) Při výuce je důležité a nutné zdůraznit, že zpětná vazba není určena a mířena na osobu posluchače, ale na některé aspekty jeho chování, z čehož vyplývá, že cvičící student si sám může vybrat, které aspekty zpětné vazby v budoucnu využije pro svou pracovní praktickou činnost, se kterými se ztotožní a se kterými nenašel společnou cestu. Zároveň má student možnost si v průběhu provádění modelových situací ověřit, zda jeho kolegové - studenti sdílejí na řešení dané modelové situace stejný názor jako on.
- f) Důležitým faktorem je, aby zpětná vazba nevyzněla jako posudek studenta, ale bylo zřejmé, že se jedná o osvětlení, zvýraznění, rozložení, popis a odraz provedené činnosti studenta
- g) U zpětné vazby musí mít hodnocený student možnost ptát se otázkami tak dlouho, až je mu její smysl úplně jasný.

Sebehodnocení

Studentovi musí být po skončení nácviku modelové situace dána možnost, aby si zaznamenal, který profesní postoj nebo schopnosti a které osobní schopnosti byly ve cvičení důležité. Stejně tak musí dát student zřetelně najevo, které byly v průběhu provádění modelových situací jeho silné a slabé stránky. Důležité je, aby si uvědomil a dokázal popsat, do jaké míry na něj během nácviku působili vyučující a spolužáci a jakého stupně zvládnutí dané situace dosáhl.

Je důležité, aby si student uvědomil, ve kterých oblastech svého profesního rozvoje chce dále pracovat a které profesní schopnosti si musí nadále prohlubovat.

Na závěr provádění nácviku modelových situací je možné a žádoucí, aby si jednotliví studenti svá hodnocení provedených modelových situací vyměnili a získali tím rozšířený přehled o kritériích, která si individuálně určili. Velmi pozitivní je i zpětná vazba mezi jednotlivými studenty.

5 VÝBĚR TÉMAT PRO VÝUKU MODELOVÝCH SITUACÍ

Pro každodenní praktickou činnost policistů v náročném výkonu jejich povolání je důležité, aby tito měli mimo dokonalých teoretických znalostí, dokonale naučené základní praktické úkony. Jedná se o pravidelnou každodenní základní činnost, ke které je třeba být připraven takovým způsobem, že není nutné dlouze přemýšlet o jednotlivých krocích činnosti.

Dalším neméně důležitým faktorem přípravy policistů formou výuky v modelových učebnách je příprava na krizové situace, do nichž se mohou při výkonu svého povolání ocitnout a které musí bez ohledu na stresové a nervové vypětí, společně s ohrožením života či zdraví, zvládnout. Mnohdy takto musí činit během okamžiku rozhodnutí s ohledem na zvážení adekvátnosti svého zásahu, možnosti ohrožení životů pachatelů, svědků nebo lidí v okolí.

5.1 Všeobecná témata

- Pravidelná pouliční či jiná kontrola, kontrola mladistvých, lustrace osob, kontrola osob při průjezdu hraničním přechodem.
- Silniční dopravní kontrola, kontrola osob, kontrola vozidel a technického stavu.
- Zajištění dopravní nehody.
- Zajištění místa činu (v obou případech jsou policisté mnohdy ve styku s tragicky zesnulými osobami, na což musí být také připraveni).
- Kontakt se zkušenými a protřelými recidivisty.
- Zákrok proti agresivní skupině (podnapilí, demonstranti).
- Kontrola objektů, vstup do objektů a pohyb v něm.
- Zásah proti pachateli trestného činu - ozbrojenému i neozbrojenému.

Výčet témat nácviků modelových situací by mohl být ještě mnohem delší.

5.2 Analýza chyb policistů v praktickém výkonu

Konkrétně lze tyto obecně uvedené zásady prezentovat na několika mediálně známých a rozdílných pochybeních policistů v praxi.

5.2.1 Podcenění důležitosti výkonu

Policejní hlídka obdržela hlášení o vniknutí neznámé osoby do skladových prostor objektu soukromé firmy. Policisté se okamžitě dostavili na místo činu, aby zjistili další informace a pokusili se zajistit pachatele. Z policejního hlášení nebylo zřejmé, zda se jedná o zkušeného a vyzbrojeného pachatele, nebo pouze o osobu, nebo se do objektu dostal pouze náhodný nezvaný host. Po neuváženém, nešťastném a takticky špatně provedeném vstupu policistů do jednoho z objektu areálu, došlo k útoku pachatele, kterému se podařilo střelbou smrtelně zranit oba policisty.

Policisté se při svém zákroku dopustili několika závažných chyb, které pramenily z jejich nepřipravenosti na konkrétní vypjaté praktické situace :

- a) nedokázali posoudit, zda zákrok mohou provést sami, nebo počkat na příjezd speciální zásahové jednotky, která by pachatele zneškodnila,
- b) při vstupu do objektu, se nedrželi stanovených zásad, nejistili jeden druhého a dali tak pachateli příležitost, aby na ně snadno zaútočil.

5.2.2 Zvládnutí psychických nálad

Policisté pořádkové policie dostali za úkol zajištění demonstrace (tato situace byla mediálně velmi často a rozličně popisována). Při výkonu této činnosti došlo ke konfliktu mezi policisty a dnes velmi známou novinářkou a političkou. Tato údajně, přesto, že byla i dětmi, odmítala opustit prostor demonstrace a naopak častovala policisty nevybíravými urážkami a výpady. Dotčený policista se rozhodl jmenovanou na základě jejího chování předvést na policejní stanici, s čímž žena rezolutně nesouhlasila a při snaze dostat ji do auta, došlo ze strany policisty k dosti výraznému násilí.

Policista pochybil v těchto bodech :

- a) Podlehл hysterické náladě ženy, která policejní hlídku verbálně napadala a nedokázal vše řešit s nadhledem,
- b) Použil nepřiměřeného násilí k tomu, aby dostal ženu přes její odpor do vozidla (situace byla navíc natočena přihlížejícími, což policistu jednoznačně usvědčilo),
- c) výše uvedená fakta jasně vypovídají o nízké profesní přípravě zasahujícího policisty, na vypjaté akce prostřednictvím modelových situací.

Policejní práce má totiž svou specifiku v tom, že se ve většině případů jedná o kontaktní činnost mezi danými osobami nebo skupinami. Těžší je navíc v tom, že mnohé policejní zákroky provázejí vypjaté, nervózní situace a jejich zvládnutí či nezvládnutí je následně velmi kriticky hodnoceno. Pachatelé stojící proti policistům, mohou být ozbrojeni, nemusí mít žádnou odpovědnost, mohou mít svůj útok předem řádně promyšlen a připraven, mohou být anonymní, neznámí, mohou se následně po provedeném zákroku dožadovat prošetření jeho adekvátnosti a přiměřenosti.

5.2.3 Kouzlo osobnosti

Mediálně byl velmi dlouho probírán i případ dopravních policistů, na jehož počátku právě mediální pracovníci upozornili na jejich špatně provedenou práci. Případ se začal jednoduše. Účastníkem lehké dopravní nehody v okrajové pražské vsi byl jeden vysoce postavený fotbalový funkcionář a přestože přivolání dopravní policisté nehodu spolehlivě vyšetřily, našli v jejich práci pracovníci televize, která byla na místě nehody ještě před jejich příjezdem, vážné nedostatky. Policisté sice bezchybně zajistili místo nehody, řádně sepsali s účastníky nehody protokoly, ale opomněli viníkovi - fotbalovému funkcionáři, provést nařízenou orientační dechovou zkoušku na alkohol. Aby policisté tuto chybu zakryli, uvedli do protokolu, že zkouška byla provedena s negativním výsledkem. Komerční televize však tvrdila a dokládala to i záběry, starými dvě hodiny, na nichž viník nehody popíjel s novináři alkohol a také měla záběry z místa nehody, na nichž chybělo provedení orientační dechové zkoušky. Policisty tento, dá se říci „hloupý“ prohřešek stál místo u policie, což zřejmě zapříčinily tyto okolnosti :

- a) na řadové policisty zřejmě zapůsobilo kouzlo osobnosti fotbalového bosse, kterým jim ihned po jejich příjezdu podával ruku a upřímně se s nimi zdravil,
- b) tréma, provázející setkání obyčejného policisty a mediálně protřelého člověka, byly asi příčinou toho, že policisté zřejmě nenašli způsob nebo odvahu k tomu, aby provedli běžnou rutinní práci, jakou provedení dechové zkoušky je.

I na tomto jednoduchém příkladu se potvrdilo, že nestačí pouze připravovat policisty na klasické řešení daných úkolů, ale je třeba počítat s tím, že do případu mohu zasáhnout i další neočekávané vlivy, které mohou, většinou negativně, zasáhnout do realizace případů.

5.2.4 Pochybení při použití zbraně

Na Ostravsku při běžné silniční policejní kontrole chtěla hlídka zastavit projíždějící vozidlo, jehož řidič, který byl pod vlivem alkoholu, to však odmítl a pokračoval v cestě dál. Následovala zběsilá honička ulicemi Ostravy, trvající několik kilometrů, kdy opilý řidič projel mezi dvěma blokujícími policejními vozidly a v cestě jej zastavil až výstřel policisty. Bohužel byl tak nešťastný, že zasáhl řidičovu spolujezdkyni a způsobil jí středně těžké zranění s následkem ochrnutí. Policista byl díky své neopatrnosti společně s pronásledovaným řidičem obviněn z obecného ohrožení a paradoxně mu hrozil vyšší trest než pachateli trestného činu protože :

- a) nezvládl psychicky náročnou situaci a použil střelnou zbraň bez předešlého uvážení, co tato, nesprávně použitá může způsobit,
- b) díky nezvládnuté nebo nesprávné technice při střelbě, přestože, jak tvrdil, střílel do pneumatik, zasáhl spolujezdkyni pachatele, což je výškový rozdíl minimálně půl metru.

Z výše uvedeného vyplývá, že zasahující a střílející policista situaci nezvládl psychicky, technicky a ani takticky. Je těžké zjistit, jaký podíl na tomto měla jeho nešikovnost a neschopnost a do jaké míry jej ovlivnil špatný, neúplný nebo nedokonalý nácvik prvků, se kterými se policisté ve své praxi občas setkají a musí je řešit v souladu se zájmy společnosti, zákony a bez ohrožení zúčastněných a kolemjdoucích osob.

5.3 Analýza činnosti policistů

Pro stanovení scénáře provádění modelových situací je třeba mimo myšlenek a názorů zkušených policejních pedagogů, získávat zejména poznatky z praktického, každodenního policejního života. Je třeba si všimnout krizových okamžiků, které provázejí činnost policistů a snažit se jejich zevšeobecnění, což samo o sobě může být pramenem pro přípravu scénářů výuky modelových situací.

5.4 Rozbor činnosti dle informací z médií

Dnešní vztah medií ke kriminálním případům, nehodám a katastrofám, je více než intenzivní a tím se stávají velkým zdrojem informací pro přípravu scénářů modelových situací. Pravidelné zpravodajské pořady, pořad „Volejte 118“, či různé diskusní a pátrací pořady přinášejí podrobný popis činnosti policistů včetně jejich pochybení.

5.5 Vyhodnocení policejní praxe

Při letmém nahlédnutí do policejních spisů na služebně každého obvodního oddělení, může oprávněný zájemce získat přesné informace o příčinách či původu trestné činnosti, jeho místu, průběhu a samozřejmě také způsobu vyřešení.

5.6 Výběr rizikových činností

Na základě výše získaných informací o praktickém výkonu policistů, je možné provést jejich důslednou analýzu a na jejím základě i výběr rizikových míst v jejich činnosti.

5.7 Nevyužitelná témata

Pouze pro ilustraci a doplnění chci uvést, že jakkoliv je rozporuplné použít pro výuku modelových situací témata z kriminálních případů z českých kriminálních filmů a seriálů, absolutně nevyužitelné jsou motivy amerických seriálů typu „Kriminálka Miami“, „Kriminálka Las Vegas“ apod. Tyto uměle vytvořená a pro pobavení diváků zpracované případy mnohdy neodpovídají realitě a mají spíše charakter prevence s cílem odradit potenciální pachatele trestné činnosti s odkazem, jak lze jednoduše odhalit pachatele trestné činnosti. Skutečnost a policejní praxe je však zcela jiná a možnosti laboratoří zcela odlišné.

6 ZPRACOVÁNÍ PÍSEMNÉ PŘÍPRAVY VÝUKY KMS

6.1 Příklad základních pokynů

V rámci učebních osnov jsou studenti povinni se zúčastnit čtyř celodenních praktických zaměstnání (tzv. „komplexních modelových situací“ - „KMS“) na kterých se prakticky procvičují získané vědomosti a dovednosti. Časový harmonogram takových zaměstnání je následující:

Instruktaž	07:05 - 07:50
Přestávka	
Prakt.činnost a admin.úkon	08:00 - 09:45
Přestávka	
Prakt.činnost a admin.úkon	10:00 - 11:45
Přestávka na oběd	
Prakt.činnost a admin.úkon	12:35 - 14:20
Přestávka	
Závěrečné vyhodnocení	14:25 - 15:10

Před zahájením nácviku v modelových situacích je provedena instruktáž:

- Kontrola početních stavů, kontrola zbraní, ústroje a teoretické připravenosti.
- Seznámení studentů s průběhem zaměstnání, se studijními cíly, časovým harmonogramem, vstupními situacemi, rozdělení do skupin, s rozmístěním stanovišť a s písemnými výstupy.
- Podpis knihy instruktáží a knihy služeb.

Po provedení cvičení hlídkou, učitelé vyhodnotí provedený zákrok formou diskuse. Zaměstnání je organizováno tak, aby se postupně procvičili všichni účastníci ve skupině. V průběhu přestávek budou jednotlivé skupiny přecházet na nové

stanoviště, kde provedou další praktické procvičování zadaného námětu.

6.2 Konkrétní rozpis (scénář) výuky KMS

Tématický okruh: II. Právní základy činnosti Policie České republiky (zaměření: služba pořádkové policie).

Témat pro výuku modelových situací je možno vybrat velké množství, pro ilustraci jsem záměrně vybral problematiku, které ryze specializovaná a odborná.

NÁVRH PÍSEMNE PŘÍPRAVY

1. Využívané didaktické zásady:

- Zásada komplexního rozvoje studujícího.
- Zásada individuálního přístupu ke studujícímu.
- Zásada spojení teorie s praxí.
- Zásada názornosti.

2. Organizační forma výuky:

- Skupinová výuka (rozdělení podle druhu činnosti na 3 skupiny po cca 8 studujících) - procvičování a upevňování poznatků, dovedností a vytváření vhodných postojů.

3. Použité metody výuky:

- Metody slovní (instruktáž, dialogické metody).
- Metody situační (případové).

4. Motivace

Vnitřní

- Studující si sám uvědomí prospěšnost zaměstnání (vnímá zaměstnání jako pro něj smysluplné).
- Souvislost zaměstnání s realitou ve výkonu služby.
- Snímání služebního zákroku kamerou.
- Zdůraznění chybného jednání (negativní dopady chybného jednání policisty v praxi).

Vnější

- Ústně sdělovaná pochvala (během zaměstnání).
- Závěrečné vyhodnocení (vyzvižení konkrétních studujících za jejich přístup).

5. Obsah

- 3 nezávisle probíhající modelové situace.

Konkrétní téma řešení komplexní modelové situace :

„Kontrola a zjišťování totožnosti osob, komunikace a řešení konfliktní situace PRA, PSY“

Popis zaměstnání:

Varianta A

Anonymní oznamovatel oznámil na tísňové volání 158, že v Holešově na ul. Novosady před základní školou leží v parku na lavičce osoba, která jeví známky silné opilosti a je na děti vulgární. Dozorčí služba po přijetí oznámení vyšle na místo dvoučlennou policejní hlídku k provedení zákroku. Hlídka po příchodu na místo zjišťuje totožnost občana, ten nemá žádný doklad k prokázání totožnosti a odmítá totožnost prokázat jiným způsobem. Při jednání s policisty je vulgární, verbálně agresivní, vyhrožuje policistům.

Varianta B

Vedoucí restaurace U Javora v Holešově oznámil na tísňové volání 158, že se zde nachází podnapilá osoba, je vulgární a obtěžuje hosty tím, že je ošahává, posmívá se některým pro jejich barvu pleti, popř. pohlaví, náboženství, sexuální orientaci apod. Dozorčí služba po přijetí oznámení vyšle na místo dvoučlennou policejní hlídku k provedení zákroku. Hlídka po příchodu na místo zjišťuje skutečný stav oznámení od vedoucího restaurace, totožnost osoby, ta nemá žádný doklad k prokázání totožnosti a odmítá totožnost prokázat jiným způsobem. Při jednání s policisty je vulgární, verbálně agresivní, vyhrožuje policistům.

Úkoly hlídky:

Varianta A

1. Hlásná služba - informace dozorčímu o skutečnostech vyplývajících z anonymního oznámení.
2. Hlídka provede základní úkony ke zjištění totožnosti osoby.
3. Velitel hlídky po výzvě a průběžných potřebných poučeních osoby (aby zanechala svého protiprávního jednání) provede zajištění (včetně použití donucovacích prostředků, přesvědčení se zda osoba nemá u sebe zbraň), realizuje hlásnou službu a osobu eskortuje na základní útvar Policie ČR k dalším služebním úkonům, vzhledem k tomu, že by ve svém protiprávním jednání mohla pokračovat.

Varianta B

1. Hlásná služba - informace dozorčímu o skutečnostech vyplývajících z oznámení vedoucího restaurace.
2. Hlídka po příchodu do restaurace zaujme taktické postavení (1 policista u vchodu, 2. zjišťuje konkrétní informace od vedoucího restaurace o problémech, které osoba způsobila).
3. Hlídka provede základní úkony ke zjištění totožnosti osoby.
4. Velitel hlídky po výzvě a průběžných potřebných poučeních osoby (aby zanechala svého protiprávního jednání) provede zajištění (včetně použití donucovacích prostředků, přesvědčení se zda osoba nemá u sebe zbraň), realizuje hlásnou službu a osobu eskortuje na základní útvar Policie ČR k dalším služebním úkonům, vzhledem k tomu, že by ve svém protiprávním jednání mohla pokračovat.

Jednání figuranta

Varianta A

Podnapilý občan (cizinec) leží na lavičce v parku, při kontrole totožnosti osoby hlídkou policie této vyhrožuje výroky „neotravujte nebo Vám rozbiji hubu apod.“ Nemá OP, odmítá říci své jméno.

Varianta B

Podnapilý občan (cizinec) v restauraci obtěžuje hosty tím, že je křečovitě objímá, posmívá se některým pro jejich barvu pleti popř. pohlaví, náboženství, sexuální orientaci apod. Vůči policejní hlídce je vulgární a verbálně agresivní. Nemá OP, odmítá říci své jméno.

Cíle:

Kognitivní

- Vyjmenuje zákonné podmínky při ověřování totožnosti osob.
- Používá taktický postup služebního zákroku (*týmová práce, rozdělení jednotlivých úkolů, rozfázování SZ, vyřešení situace do konce*).
- Využívá získaných znalostí a snaží se o použití správného postupu při využití DP (*výzvy před použitím DP, hmaty a chvaty sebeobrany, pouta*), s důrazem na *právní odůvodněnost jejich použití*).
- Využívá získaných znalostí a snaží se o použití správného postupu při dodržování hlásné služby.
- Aplikuje právní normy z oblasti trestních a přestupkového práva.
- Na praktických příkladech rozpozná rozdíl mezi trestným činem a přestupkem.

Afektivní

- Je veden a motivován k tomu, aby komunikoval s občany v běžných situacích i ve vyhraněných podmínkách, a na základě znalostí analýzy transakcí se snaží o předcházení konfliktních situací.
- Je veden k seberegulaci a návyku respektovat práva a svobody občanů.

Psychomotorické

- Prakticky realizuje zásady vlastní bezpečnosti a bezpečnosti občana.
- Dovede prakticky realizovat služební úkon podle § 13 zák. č. 283/1991 Sb. a §124 zák. č. 361/2000 Sb.
- Přesvědčí se, zda osoba nemá u sebe zbraň.
- Provede základní úkony ke zjištění totožnosti osoby.
- Provede zajištění osoby.
- Zpracuje tiskopis „Kontrola osoby“.

Nejčastější možné chyby

Neadekvátní taktické postupy, nižší pozornost vlastní bezpečnosti a bezpečnosti občanů, vytvoření prostoru pro zákrok, opomenutí poučení a instrukcí osobě, proti které je prováděn služební zákrok. Komunikace s osobou při řešení uvedeného protiprávního jednání, neznalost dalšího postupu policisty při odmítnutí prokázání totožnosti.

6. Materiálně didaktické prostředky:

zajistí vedoucí zaměstnání radiostanice - 4 kusy, reflexní vesty, zastavovací terče, videokamera, vozidlo, formuláře, technické prostředky pro zjišťování alkoholu...

7. Výzbroj, výstroj:

- policisté: pracovní stejnokroj P ČR č.92, donucovací prostředky - obušek, kasr, pouta, zastavovací terč, radiostanice
- figurant: občanský oděv, průkaz totožnosti, doklady k řízení a provozu vozidla,

8. Obsahová kontinuita (co již mají studující probráno):

9. Organizace zaměstnání:

Instruktaž	07:05-7:50
Přestávka	
Prakt.činnost a admin.úkon	08:00-9:45
Přestávka	
Prakt.činnost a admin.úkon	10:00-11:45
Přestávka na oběd	
Prakt.činnost a admin.úkon	12:35-14:20
Přestávka	
Závěrečné vyhodnocení	14:25-15:10

10. Podrobně popsaná instruktáž:

Průběh instruktáže studentů na KMS

Zahájení:

- kontrola početního stavu studentů,
- kontrola zbraní,
- kontrola ústroje a výzbroje,
- kontrola teoretické připravenosti - přezkoušení cvičené problematiky
- seznámení studentů s průběhem zaměstnání, se studijními cíly, s časovým harmonogramem,
- se vstupními situacemi, s rozdělením do skupin, s rozmístěním stanovišť a s písemnými výstupy,
- vyplnění a podpisy knihy instruktáží a knihy služeb

Situační zpráva:

Úkoly pro ostatní studenty ze skupiny, když nebudou v dané chvíli zapojeni do provádění služebního zákroku:

- Seznámit se s modelovou situací a s činností hlídek a figurantů.
- Připravit si písemné poznámky na zaznamenání děje a možných způsobů řešení, nedostatků pro závěrečné vyhodnocení modelové situace.
- V průběhu modelové situace přes vedoucího cvičení upozornit na další možné varianty řešení.
- Během řešení situace hlídkou, sledovat zda postupuje podle zákona o P ČR a dalších právních norem upravujících řešení služebních zákroků.
- Činnost hlídky je třeba sledovat ve vyhrazeném prostoru speciální učebny.

Je nutno si pozorně všimat taktických prvků, které jsou důležité pro bezpečnost policisty při prováděných činnostech. Snahou vyučujícího je, aby následným nácvikem dosáhl prohloubení a upevnění návyků a dovedností policistů. Vyučující musí studenty upozorňovat na nejčastější chyby, kterých se dopouštějí. V průběhu výuky je třeba stále připomínat, že procvičením situací, které se blíží skutečným událostem si v ověří své teoretické znalosti zákona o PČR, zejména ustanovení §§ 6 - 10 a některých oprávnění probíraných ve výuce. Zvláště věnujte pozornost na dodržování ust. § 6, rázného, nekompromisního, ale slušného jednání jak s pachatelem trestného činu nebo přestupku, tak i občanem - oznamovatelem nebo svědkem události.

11. Popis závěrečného hodnocení:

- provádí vedoucí zaměstnání

12. Grafické znázornění konkrétní akce výuky KMS :

Spáchání trestného činu

Provedení policejního zákroku

Všeobecné vyhodnocení provedení správnosti zákroku

**Vyhodnocení zákroku po podle jednotlivých odborností :
právní, pořádkové, cizinecké, střelecké, tělesné**

Upozornění na provedené chyby, dílčí procvičení a odstranění

7 HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VÝUKY FORMOU KMS

7.1 Hodnocení přímými nadřízenými ve škole

V podmínkách Střední policejní školy MV v Holešově, je hodnocení výuky modelových situací prováděno formou hospitací pracovníky, pověřenými zástupcem ředitele školy pro výuku. Tito se při hodnocení prováděných situací řídí těmito základními kritérii :

- stav teoretické přípravy vyučujícího
- příprava prostor, pomůcek a techniky
- kázeň studentů při výuce a připravenost spolupracovat
- teoretická připravenost studentů - ovládání znalostí nejen odborného předmětu, ale i všech, které jsou k řešení KMS třeba (pořádková, cizinecká, právní, střelecká, tělesná)
- způsob aplikace teoretických znalostí do cvičného praktického výkonu
- schopnost studentů při ovládání technických pomůcek (vysílačky, telefony, zabezpečovací zařízení, počítač)
- zjištění úrovně fungování zpětné vazby
- výsledný obraz schopností vyučujícího zaujmout studenty při výuce a stav získaných znalostí a dovedností

7.2 Hodnocení formou ankety studentů

Studenti, pokud aktivně a se zájmem přistupují k nácviku formou KMS, jsou sami, jako bezprostřední účastníci děje, schopni hodnotit způsob a kvalitu jejich provedení. Je však pro vyučujícího důležité, aby k těmto hodnotícím projevům dal studentům možnost a příležitost. Vzhledem k tomu, že se většinou jedná o vrstevnickou třídu mezi 20 - 30 lety, je jejich kritický náhled daleko vyšší, než u starších lidí a tudíž také otevřenější.

7.3 Hodnocení připravenosti policistů v praxi

Tento způsob hodnocení se dá považovat za nejobjektivnější, nejzávažnější a nejdůležitější. Bohužel jeho výsledky jsou známy až po určité době, kdy jsou policisté v přímém policejním výkonu. Tímto se aplikace změn, oprav, nedostatků a úprav, které by se měly do výuky KMS promítnout, značně zpomaluje. Navíc není přesně dána cesta mezi jednotlivými policejními útvary a školami, která by na základě určitých intervalů a pravidel automaticky přinášela získané poznatky a nedostatky přípravy policistů pro výkon.

Hodnocení však neprovádí pouze nadřízení policisté, ale v globálním pohledu i široká veřejnost, která se setkává s policisty v každodenním styku. Tento rozsah je velmi široký a pro doplnění je možno uvést pouze několik základních témat :

- dodržování bezpečnosti, veřejného pořádku a zdraví občanů
- prevence a dohled na bezpečnosti silničního provozu, včetně zajištění vyšetřování dopravních nehod,
- vyšetřování kriminálních případů a pátrání po osobách podezřelých ze spáchání trestného činu,
- vyřizování pobytových víz a kontrola dodržování vízové povinnosti.

Výraznou roli při ovlivnění náhledu na práci policie hrají i veřejné sdělovací prostředky, které dokáží poukázat nekompromisně na každé pochybení v řadách policie.

ZÁVĚR

V předkládané diplomové práci jsem se pokusil popsat význam zavedení praktického nácviku modelových situací v přípravě integrované výuky policistů policejní školy v Holešově.

V jednotlivých kapitolách jsem zpracoval základní nástin historie a vývojová stadia výuky modelových situací u nás, ale i v zahraničí, protože vliv praktického provádění výuky policejních kolegů v Holandsku a SRN je nutno přiznat a zdůraznit. V časové chronologii jsem popsal postup a historii výstavby v učeben modelových situací ve Střední policejní škole MV v Holešově, na kterých jsem se osobně podílel.

Mým cílem nebyl detailní popis průběhu přípravy a realizace výstavby speciálních učeben, avšak pouze na nástinu jsem chtěl dokumentovat, že celý průběh realizace výstavby se nesl v duchu dodržování a respektování základních pedagogických a didaktických otázek. Podbízí se otřelý slogan J.A. Komenského: „Škola hrou“, avšak pravdou je, že informace, získané z vyhodnocení připravenosti studentů od jednotlivých policejních útvarů jasně ukazují, že po zavedení výuky formy komplexních modelových situací, se kvalita připravenosti a odolnosti policistů výrazně zvýšila.

Cílem zavedení výuky modelových situací je komplexní příprava policistů při níž si mohou dokonale procvičit teoreticky získané informace, prakticky si ověřit své schopnosti a reakce v krizových a neočekávaných situacích, které pro ně vyučující připraví a neposledně jde také o nácvik rutinních postupů, při nichž musí policista vystupovat praktickém výkonu jako profesionál.

Použitá literatura

BOGER, J. *Elitní a speciální jednotky světa*. Praha: Naše vojsko, 1995. ISBN 80-206-0255-0

ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. 3 vyd. Praha: Portál, 2000. 254 s. ISBN 80-7178-475-3

GEOFFREY, P. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7

CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice*. 2. vyd. Olomouc : Vydavatelství Univerzity Palackého, 2006. 6 - 91 s. ISBN 80-244-1367-1

KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, s.r.o., 2002. ISBN 80-7178-253-X

KŘIVOHLAVÝ, J. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 1994

MOJŽÍŠEK, L. *Vyučovací metody*. Praha: SPN, 1975

OSTRANDER, S., SCHROEDER, L., OSTRANDER, N. *Superlearning 2000*. Český Těšín: Euromedia Group, 2000. ISBN 80-242-0193-3

SÝKORA, M. *Psychologie*. 1 vyd. Praha: Armex, 1997. ISBN 80-902283-3-X

Prameny:

Rozkaz policejního prezidenta č. 13/1995 k provádění bezpečné manipulace se zbraněmi.

Rozkaz policejního prezidenta č.28/1997 ke zvýšení bezpečnosti při střelecké přípravě, nácviku používání donucovacích prostředků a nácviku taktiky služebního zákroku.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 126/2005 k zajištění organizace služební přípravy příslušníků Policie České republiky.

Zákon č. 283/1991 Sb. O Policii České republiky.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Libor Krejčí
Katedra:	Pedagogiky s celoškolskou působností
Vedoucí práce:	Ing. Bc. Andrej Rohál
Rok obhajoby:	2008

Název práce:	Význam zavedení praktického nácviku modelových situací v přípravě integrované výuky studentů policejní školy v Holešově.
Název v angličtině:	The importance of role-plays in intergrated lessons at the secondary Police school in Holešov.
Anotace práce:	Cílem a úkolem této diplomová práce bylo popsat historický vývoj výuky policistů prostřednictvím modelových učeben v České republice a dalších evropských státech. Rozebrat základní požadavky, které vedly k potřebě vybudování speciální učebny integrované výuky v podmínkách Policejní školy MV v Holešově.
Klíčová slova:	Metodika, Teorie, Modelová situace, Praktické zaměstnání
Anotace v angličtině:	The aim and foremost task of this diploma work was to describe a historical development of policemen's education through model classroom in the Czech Republic and other European states. The aim was also to analyse basic requirements that led to the need of building up the special classroom of integrated lessons at the Police school of Ministry of the Interior in Holešov.
Klíčová slova v angličtině:	Methodology, Tudory, Role-plays, Practical employment
Přílohy vázané v práci:	
Rozsah práce:	77
Jazyk práce:	Český jazyk